

23.01.2024

Група № 16

Урок № 25

Тема уроку: Есе на одну із тем: «Специфіка розкриття мотиву шукань землі обіцяної в Біблії та художній літературі», «Проблематика філософської поеми «Мойсей», «Мотив кохання у творчості Івана Франка»

Мета уроку: перевірити вміння учнів самостійно добирати і систематизувати матеріал відповідно до теми та основної думки висловлення, будувати логічно правильне і композиційно завершене висловлення; навички вільного використання засобів мови в будь-яких життєвих ситуаціях; розвивати критичне мислення; збагачувати словниковий запас учнів; розвивати творчі здібності; сприяти осмисленню цінностей життя людини, його наповненості й сенсу.

Матеріали до уроку:

Есе — художньо-публіцистичний жанр або вид творчої роботи з довільною композиційною побудовою. Дозволяє використовувати в побудові фраз різні прийоми, що підсилюють вплив на читацьке сприйняття: інверсію, антитезу, асоціативні ряди, метафоричні узагальнення, іронію та інші види іносказання. Заключна частина есе не завжди містить висновок.

В есе відбивається суб'єктивна авторська позиція щодо порушеної в темі проблеми. В есе доречне вживання припущень, риторичних питань, фразеологізмів. Вони надають мові експресивності й стилістичної виразності.

Формі есе властиво міркування з елементами аналізу.

Мета есе — спонукання читачів до роздумів.

- 1. Напишіть у робочому зошиті есе на одну із тем: «Специфіка розкриття мотиву шукань землі обіцяної в Біблії та художній літературі», «Проблематика філософської поеми «Мойсей», «Мотив кохання у творчості Івана Франка»**

Кожну роботу я перевірю на плагіат!!! Списані роботи будуть оцінені відповідно!

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, предмет, номер групи та № уроку.

23.01.2024

Група № 16

Урок № 26

Тема уроку: «Проза І. Франка (ідеї, проблеми). Художні шукання прозаїка. Франко й український модернізм.»

Мета уроку (формування компетентності): предметні: поглиблені знання про український модернізм; читацьку активність: навички дослідницько-аналітичної роботи з текстом, культуру зв'язного усного мовлення; ключові: навички пізнавальної діяльності та критичного мислення; комунікативну: навички спілкування в колективі, толерантне ставлення до почуттів і думок оточення; інформаційну: навички самостійного здобуття інформації та її використання, навички роботи з твором.

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте ст. 111-116 у базовому підручнику: *Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2018. – 256 с.*

2. Законспектуйте матеріал до уроку (ОСНОВНЕ):

Тематика творів І. Франка

№	Тематика творів	Приклади
1	Робітнича тематика	Цикл «Борислав». Повість «Борислав сміється».
2	Селянська тематика	«Вугляр». «Лесишина челядь». «Добрий за-робок». «Ліси і пасовиська».
3	Оповідання про дітей та школу	«Малий Мирон». «Олівець». «Грицева шкільна наука». «Отець-гуморист».
4	Тюремні оповідання	«На дні». «Панталаха». «до світла». «В тюремнім шпиталі».
5	Сатиричні оповідання	«Свиня». «Опозиція». «Доктор Бессервіссер». «Історія кожуха». «Свинська конституція». «Чиста раса».
6	Історичні оповідання	«Захар Беркут». «Хмельницький і ворожбит». «Великі роковини».
7	З життя інтелігенції	«Лель і Полель». «Борис Граб». «Для домашнього огнища». «Основи суспільності». «Перехресні стежки».

Прозові твори І. Франка — одне з найвизначніших явищ української класики. Він є автором десяти романів і повістей, понад ста оповідань, новел і нарисів. У творах письменника широко показане життя робітників, селян, ремісників, інтелігенції.

Як прозаїк, І. Франко починав із реалізму: зображував громадські конфлікти, указував на соціальну достовірність людських характерів, змальовував переважно звичайних людей. Однак письменник розумів, що література постійно розвивається, тому митці наполягали знайти особливі художні засоби, нові жанри для передачі своєрідності епохи.

3. Теорія літератури (ЗНО)!

Модернізм (франц. modernisme, від modern — сучасний, новітній) — художньо-естетична система, яка склалася наприкінці XIX — на початку XX ст. Причиною появи модернізму стала криза об'єктивізму (релігійного і раціоналістичного), криза пошуків об'єктивних законів дійсності. Це сталося тому, що в цей час учені зробили цілу низку наукових відкриттів, які спростували уявлення про матеріальну будову світу й свідчили про те, що світ неможливо пізнати до кінця.

Модернізм об'єднує чимало різноманітних антиреалістичних напрямів і течій.

Ознаки модернізму:

1. Співвіднесеність із часом	5. Зняття культурних табу
2. Інтелектуалізм	6. Деканонізація
3. Індивідуалізм	7. Формалізм
4. Фемінізм	

Особливості українського модернізму

- не був програмно організованим національно-культурним і літературним рухом;
- формувався у своїх найхарактерніших виявах не на рівні загальної стильової манери або школи, а через творчу самобутність та еволюцію окремих митців;
- відкривав нові художні моделі та структури: неореалізм, неоромантизм, імпресіоністичний, символізм, метафізичний символізм.

4. Програма ЗНО містить повість Івана Франка «Захар Беркут», для активізації знань законспекуйте аналіз цього твору.

«Захар Беркут» аналіз твору

Автор – Іван Франко

Рік написання – 1882

За жанром «Захар Беркут» – історична повість.

Літературний рід: епос.

Напрямок: реалізм + романтизм.

Тема: розповідь про те, як волелюбний народ Руської землі боронив свою батьківщину від монголо-татарської навали.

Ідея: возвеличення мужності, патріотизму, винахідливості, рішучості, вміння долати перешкоди, боротися з труднощами; засудження підступності, зради, жадності, жаги до збагачення за рахунок інших.

Основна думка «Захар Беркут»: сила народу — в його єдності, підтримці, повазі одне до одного.

Історичний період: 1241 р. Галицько-Волинське князівство. Тобто події відбуваються у XII ст.

Проблематика твору «Захар Беркут»

- захист рідної землі;
- моральний вибір;
- єдність, згуртованість народу — запорука перемоги;
- людина і природа;
- кохання, вірність, самопожертва;
- взаємовідносини батьків і дітей.

Головні герої «Захар Беркут»

Захар Беркут — тухольський старійшина, знахар. Все життя віддав служінню громаді. Замолоду три роки вчився лікарської справи у монаха Акинтія та подорожував по Русі.

Максим Беркут — наймолодший син Захара, перейняв ідеали батька, хоробро б'ється у першій сутичці з монголами. Закоханий у боярську дочку — Мирославу. Тугар

Вовк — боярин, якому князь пожалував землі Тухольчини. Вважає себе вищим за громаду і хоче насаджувати нові порядки. Відмовляється віддавати Мирославу за Максима, бо вважає простого смерда недостойним боярської дочки. Видав монголам плани руської дружини напередодні битви на Калці, та знову стає зрадником, приводячи монголів до Тухлі.

Мирослава — дочка Тугара Вовка. Не поділяє батькових упереджень і відповідає Максиму взаємністю. Невдало відмовляє батька від зради, і сама переходить на бік тухольців.

Бурунда — монгольський командир, що вирізняється силою та жорстокістю, а не воєнною мудрістю. Веде десятитисячне військо на тухольський перевал!

Композиція та сюжет твору «Захар Беркут»

Епіграф, авторська передмова, 9 розділів.

Послідовність розгортання подій повісті «Захар Беркут»: Полювання боярина в тухольському лісі → прохання Максима віддати за нього бояривну → захоплення Максима в полон → віщій сон Захара Беркута → напад монголів на Тухлю.

Сюжет «Захар Беркут»

Події відбуваються 1241 року. Боярин Тугар Вовк прибуває з дочкою Мирославою у Тухольщину в Карпатах, де князь подарував йому землі. Максим, син місцевого старійшини Захара Беркута, та боярська дочка закохалися, — та Тугар Вовк категорично проти їхніх стосунків.

Боярин, намагаючись узурпувати владу, вступає у конфлікт з общиною тухольців, які звикли жити незалежно. Протистояння досягає апогею, коли Тугар Вовк під час ради вбиває Митька Вояку, котрий мав свідчити проти нього, — і громада проганяє вбивцю. Залишивши загін воїнів охороняти свій дім, боярин з Мирославою їде до монголів, на сторону яких переметнувся ще під час битви на Калці.

Згодом Тугар Вовк супроводжує десятитисячне монгольське військо під командуванням Бурунди-бегадира, яке вирушило на тухольський перевал. У зіткненні з передовими монгольськими загонами Максим Беркут попадає в полон. До тухольської общини прибуває підмога з сусідніх громад, а також Мирослава, яка переказує план Максима по перемозі та знищенню монголів.

Тухольці пускають загарбників у долину села, і перекривають вихід. Монголи безуспішно пробують прорватися. А невдовзі за порадою Захара Беркута перекрито потік, — і долина села, в якій знаходяться монголи, починає затоплюватись. Бурунда пропонує обміняти життя Максима на свободу, але йому відмовляють. Тоді він замахується, щоб вбити полоненого, але Тугар Вовк відрубав йому руку, рятуючи Максима.

Тугар Вовк, Бурунда та десятитисячне військо монголів мертве, а Максиму вдається врятуватись. Відчуваючи що помирає, Захар Беркут виголошує пророчі слова: громадську єдність, завдяки якій було здобуто перемогу, буде втрачено, —

лихі часи настануть для народу, але з часом відродиться вона, і настануть щасливі часи її відродження. У кінці твору автор риторично запитує, чи не настала та щаслива доба, про яку, помираючи, говорив старий Захар Беркут.

Жанровими рисами історичної повісті є:

- ✓ використання давніх географічних назв
- ✓ об'єктивного зображення історичних подій
- ✓ колоритних описів стародавніх звичаїв
- ✓ мови оповіді, наближеної до мови зображуваної доби

5. Прочитайте новелу «Сойчине крило» Івана Франка!

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net .

У темі листа вкажіть ваше прізвище, предмет, номер групи та № уроку.